Woensdag 15 December 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No: 4081

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon. .gs)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
1.50 per maand [Aruba f 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers f 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI, Bredestraat, Kralendijk.

PARTIJGENOTEN STAAN PAL.

De strijdkrachten van Tito houden vele Duitse divisies in bedwang.

Groot bombardement op vliegvelden van Athene en de Piraeus.

250 Ton aan bommen op Gasmata (Nieuw Britannië) geworpen.

Knox voorspelt harde klappers aan Japanners in Stille Oceaan.

NOG ENKELE GREPEN UIT DE REDE VAN EDEN.

In zijn redevoering voor het Britse Lagerhuis verklaarde Anthony Eden nog:

„Ik wil hier nog een woord zeggen tot het volk van Frankrijk, dat — naar ik hoop — het Huis zal bekrachtigen. Het ondergaat een langdurige beproeving, dat door het Britse volk gedeeld had kunnen worden ware het niet voor de aardrijkskundige ligging van ons land. Doch wij geloven, dat dit grote volk van 40 millioen sterkte, verrijkt door de morele en intellectuele gaven, welke het gedurende zulk een lange geschiedenis heeft gehad, de geest zal vinden om het wederom op te heffen van de hevige slagen, die het in de laatste vier jaren zijn toegebracht.

Wij geloven in de dapperheid van de Franse strijdkrachten in Tunis en Libye, waarvan ik vernam van onze eigen officieren, die met haar dienden en ik geloof in de heldhaftige en steeds toenemende beweging van verzet in Frankrijk, waarvan ik enkele vertegenwoordigers gedurende de laatste dagen heb ontmoet. Ik geloof, dat deze mensen bezield zijn van de ware Franse geest. Daarom zeg ik op dit ogenblik, niettegenstaande alle moeilijkheden, dat wij Frankrijk onze sympathie en ons vertrouwen betuigen. **Wat ik zeg, is niet alleen toepasselijk op Frankrijk, maar op al die landen onder de Duitse bezetting. Wat wij zoeken en waarvoor wij werken als wij deze quaesties benaderen in overeenstemming met de Verenigde Staten en Rusland is niet het opleggen van de wil dezer drie mogendheden op Europa.**

Wij willen deze landen bevrijden, opdat elk en alle hun plaats in de Europese familie weder kunnen innemen, omdat ik geloof, dat Europa nog misschien de grootste bijdrage zal doen aan de toekomst van het mensdom."

Sprekende over Joegoslavië en Hellas zeide Eden, dat het niet eerlijk zou zijn te ontkennen, dat men er moeilijkheden heeft. „Na drie jaren van vijandelijke bezetting en guerrilla-strijd heerst er geen geringe binnenlandse verwarring en twist. De Duitse propaganda zal dag en nacht trachten die verwarring te vergroten en valse berichten uit te strooien over onze bedoelingen en zal ons willen scheiden van onze bondgenoten en den een tegen den ander uit te spelen......"

„Reeds maandenlang vernemen wij van de weerstand, welke in Joegoslavië geboden wordt door de Partijgenoten onder Generaal Tito. Van alle berichten, die wij ontvingen, is het duidelijk dat deze Partijgenoten een groot aantal Duitse divisies bezig houden en wij doen wat wij kunnen om deze van munitie te voorzien en hen op elke mogelijke wijze te steunen. Ons optreden in deze wordt door de Geallieerden goedgekeurd. Als gevolg van ontvangen inlichtingen besloten wij zo lang terug als de lente van dit jaar om een Britse militaire missie naar Generaal Tito te zenden. Hij stond dit toe en sindsdien bevinden zich Britse officieren bij hem. Onder leiding van het lid van dit Huis Brigadier Macklean hebben wij de beste betrekkingen met Generaal Tito gevestigd.

Zoals het Huis uit de nieuwsbladen van hedenmorgen vernomen zal hebben heeft de Sovjet Regering besloten ook een militaire missie naar den Bevelhebber der Partijgenoten te zenden. Ik wil volkomen duidelijk maken, welke onze houding hierin is. Mijnheer Molotov was zo goed dit plan met mij te bespreken, zowel toen ik in Moskou was als onlangs in Teheran. Hij zeide: „Gij hebt er een missie en wij willen ook een missie zenden." De Premier en ik keurden natuurlijk dit voorstel goed en Molotov en ik kwamen overeen, dat onze beide missies nauw samen zullen werken, wanneer de Sovjet missie aankomt."

Er is nog een nieuwe ontwikkeling geweest sedert ik Teheran verliet, namelijk dat een uitvoerend nationaal comité van bevrijding is gevestigd onder auspiciën van den Bevelhebber der Partijgenoten.

Voor zover ik weet eist dit nationaal comité geen gezag op buiten de grenzen van het gebied, waarin het werkzaam is en zeker heeft het geen enkele vorm van erkenning geëist van Zijner Majesteits Regering.

Zoals ik het opvat leggen de Partijgenoten nadruk op de tijdelijke aard van dit bestuur en zij behouden het voor het Joegoslavische volk tot wanneer het land geheel bevrijd is, het de vorm van regering kan kiezen, die het wenst. Dit is ook de mening van Zijner Majesteits Regering. Dit is ook — dit weet ik omdat hij het ons vertelde — de politiek van Koning Petar en zijn Regering."

Toen er enig geroep in het Lagerhuis ontstond, toen Eden deze opmerking maakte, voegde hij eraan toe: „Ja, wij moeten eerlijk zijn in dit alles. **Op het ogenblik dat de strijd afgelopen is, zullen zij hun portefeuilles neerleggen. Dit is overeengekomen door Generaal Tito, den Koning en de Joegoslavische Regering. Ik persoonlijk gevoel de grootste sympathie voor dezen jongen Koning. Hij moest deze verantwoordelijkheid aanvaarden in het meest critieke uur van de geschiedenis van zijn land.** Hij deed zijn best zijn land te brengen aan de Geallieerde zijde en thans ziet hij zich gesteld voor het moeilijkste probleem van een jong vorst. Wij moeten trachten eerlijk te zijn. Wij zijn in voortdurend overleg met andere Geallieerde Regeringen over dit probleem en de Premier en ik hebben niet weinig tijd hieraan besteed terwijl wij in Caïro waren."

Eden sprak ook nog in het kort over Hellas waar — naar hij zeide — alle pogingen worden aangewend om de afzonderlijke groepen, die tegen den vijand strijden, te verenigen. (Londen, (AP) 14.12).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„De troepen van het 2e Oekraïnefront gingen op 14 December voort met de ontwikkeling van hun offensief en als resultaat van hardnekkige gevechten veroverden zij de stad Tsjerkassy. Ten Westen van Krementsjug vervolgden onze troepen hun offensief. Zij veroverden de steden Sabelniki, Borovitsa, Pogoreltsi, Merdva en Rosojentsi.

In de richting van Kirovograd waren onze troepen met den vijand gewikkeld in gevechten waarbij zij verschillende plaatsen veroverden.

Ten Zuid-Westen van Malin sloegen onze troepen de aanvallen af van vijandelijk voetvolk en tanks. In deze gevechten brachten zij hen hevige verliezen toe in manschappen en materiaal. Ten Zuiden van Malin ontruimden onze troepen Radomysl.

In andere sectoren van het front heersten verkenningsactiviteiten en vonden artillerie en mortierenduels plaats. Op 13 December ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 24 Duitse tanks. 14 Vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten in luchtgevechten of door het afweervuur". (Moskou, (AP) 14.12).

JOEGOSLAVISCH COMMUNIQUÉ.

Als volgt luidt het Joegoslavisch communiqué:

„In alle sectoren, waar de vijand overgegaan is tot het offensief, vinden er hevig gevechten plaats. De hevigste strijd wordt geleverd in het Oosten van Bosnië, waar de Duitsers 6 divisies hebben geworpen in het gevecht tegen ons 3e legercorps. De vijand valt van vier zijden en vanuit Serbië aan. In de Tusla-Sehovic sector werd er een Duitse colonne van 2000 manschappen verslagen en 530 soldaten en officieren werden gedood. Vele anderen werden gewond en een grote hoeveelheid oorlogsmateriaal werd buitgemaakt.

In bittere gevechten in de sector van Brcko verloren de Duitsers 370 soldaten aan doden. In de sectoren tussen Brcko en Tusla en tussen Zcornik en Caparva eindigde de strijd na drie dagen in een nederlaag voor den vijand met zware verliezen. Er werden 3 tanks vernield. In de Landjeh worden de voornaamste slagen geleverd aan de lijn tussen Pryepolje en Priboj en in het gebied tussen Pryepolje, Plevlje en Broadcarevo. Een Duitse colonne welke door tanks gesteund werd, slaagde er na zware gevechten in, de stad Plevlje te veroveren. In deze sector werd een Duitse colonne van 800 man omsingeld en vernietigd.

Aan de grens tussen Dalmatië en Bosnië vinden hevige gevechten plaats tegen de Duitse troepen en de Serbische Chetniks tussen Tomislavgrad en Livno. Gesteund door vliegtuigen en geholpen door tanks slaagden zij erin de steden Duvno, Livno en Grahovo binnen te dringen. Na versterkingen ontvangen te hebben deden onze troepen een tegenaanval en heroverden zij Livno waar zij een grote hoeveelheid oorlogsmateriaal buitmaakten.

Zeer bittere gevechten hebben voortgang ten Zuiden van Zagreb in de Croatische districten Kordun en Baniya. Krachtige gemotoriseerde vijandelijke strijdkrachten werden afgeslagen en teruggeworpen. De vijand leed hevige verliezen. In de sector van Karlovac werd een krachtige Duitse colonne verslagen en teruggeworpen over de rivier de Korana. In Bosnië werd aan de spoorlijn tussen Doboj en Derventa een militaire trein gederailleerd. 30 Duitsers werden hierbij gedood en 70 gevangen" (Londen, (AP) 14.12).

DE STRIJD IN JOEGOSLAVIË.

Het Joegoslavische Bevrijdingsleger maakte bekend, dat de Muzelmannen in Joegoslavië naar Tito's zijde zijn overgegaan. In het Oosten van Bosnië veroverden zij een stad en dwongen zij de Duitsers tot de terugtocht. Het communiqué, dat door de vrije Joegoslavische radio werd uitgezonden, maakte voor het eerst bekend, dat de Muzelmannen zich bij de Partijgenoten hebben aangesloten. Hun 16e brigade behaalde de overwinning in Bosnië. De manschappen zijn waarlijk gerecruteerd uit de verspreide stammen der Muzelmannen in het Oosten van Joegoslavië.

Tito's Hoofdkwartier maakte ook melding van de toenemende Geallieerde luchtaanvallen langs de Adriatische kust van Joegoslavië. Tengevolge daarvan moesten de Duitsers het eiland Uljan voor Zara opgeven. De steun der vliegtuigen speelde ook een grote rol in de ernstige nederlaag, welke den indringer werd toegebracht nabij Zara door de Joegoslavische grondstrijdkrachten (Londen, (AP) 15.12).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„Te land: Niettegenstaande de felle vijandelijke weerstand werden nieuwe vorderingen gemaakt aan het front van het 8e leger. Galdari is veroverd. Ernstige verliezen in doden en gevangenen zijn den vijand toegebracht. Aan het front van het 5e leger vonden botsingen tussen patrouilles plaats.

In de lucht: Gisteren vielen grote strijdkrachten van zware bommenwerpers doelen nabij Athene, de vliegvelden Eleusis, Kalamaki en Tatoi en de haven te Piraeus aan. Er werden vele vijandelijke gevechtsvliegtuigen ontmoet en er vonden enkele luchtgevechten plaats. De brug bij Pontecorvo werd gedekt door bominslagen van middelzware bommenwerpers. Het spoorwegknooppunt Orte werd ook aangevallen.

Lichtere vliegtuigen onderhielden de samenwerking met onze grondtroepen. Enkele motorvoertuigen werden vernield en andere werden beschadigd bij aanvallen op de verbindingswegen. De haven van Civitavecchia werd gebombardeerd en beschadigd en er werden voltreffers op de scheepvaart gerapporteerd. In deze verrichtingen werden 15 vijandelijke vliegtuigen vernield. 5 Onzer toestellen worden vermist, doch van een daarvan bevindt de vlieger zich in veiligheid" (Algiers, (AP) 15.12)

GENERAAL PATTON IN CAIRO.

Luitenant Generaal George S. Patton Jr. bevindt zich thans in Caïro, naar officieel verklaard werd als gast van de Britten. Het doel van zijn aanwezigheid in dit gebied werd niet te kennen gegeven (Caïro, (AP) 14.12).

DUITSE VERSTERKINGEN NAAR DE BALKAN

Het Duitse Overzeese nieuwsagentschap deelde mede, dat „belangrijke Duitse versterkingen de Balkan bereikt hebben. Zij gaan ogenblikkelijk in actie. Alle tekenen wijzen op operaties op grote schaal met het doel de Balkan behoorlijk schoon te ruimen" (Londen, (AP) 14.12).

Het nieuws van vandaag.

Over geheel Joegoslavië laait een strijd, die aan geen enkel ander front in Europa — met uitzondering van Rusland — in omvang overtroffen wordt. In een enkele sector heeft het Partijleger van Maarschalk Tito 6 Duitse divisies afgeslagen. Meer dan 1500 Duitsers werden gedood en nog veel meer gewond in verschillende slagen in Bosnië, Croatië, Montenegro, Serbië en Dalmatië. De Partijgenoten worden krachtig gesteund door de Geallieerden, die o.a. aanvallen doen op Duitse doelen langs de Dalmatische kust. De grootste luchtaanval werd evenwel gedaan op de Duitse vliegvelden rondom Athene: Eleusis, Kalamaki en Tatoi. Meer dan 300 vliegtuigen, waaronder zware bommenwerpers, namen aan deze aanval deel.

Anthony Eden, de Britse Secretaris van Buitenlandse Zaken, heeft in zijn rede voor het Lagerhuis ook over de toestand in Joegoslavië gesproken. Hij deelde mede, dat de Britten reeds in den lente een militaire missie naar Tito zonden en dat ook de Russen thans besloten hebben een militaire missie te zenden. Over het tijdelijke bewind van de Partijgenoten zeiden Eden, dat deze overeengekomen is na beëindiging der strijd zijn bestuur neer te leggen en aan het volk over te laten om te beslissen welke vorm van regering het wenst. Ook Koning Petar en zijn Regering in Caïro zouden overeengekomen zijn na de oorlog de beslissing aan het volk over te laten. Eden bracht echter grote hulde aan den jongen Joegoslavische vorst. Het verzet van het Franse volk werd ook door hem geprezen en hij sprak de hoop uit, dat het de geest zal vinden zich weer op te heffen van de hevige slagen, die het de laatste vier jaren heeft moeten toestaan.

Na de verovering van Tsjerkassy door het Russische leger wordt de opmars in de Oekraine voortgezet. De nazies werden teruggerold naar de rivier de Tasmin, welke dient als een Duitse linie om de stad Smyela te beschermen. Kirovograd en Krivoi Rog worden nog steeds bedreigd maar de nazies klammen zich nog aan deze steden vast. Ten Westen van Kiev moest het leger van Generaal Vatutin de stad Radomys ontruimen. De Russen trokken zich terug naar de Oostelijke oever van de Teterev om zo beter weerstand te kunnen bieden aan de verwoede Duitse aanvallen.

De Duitsers praten over een nieuw winter-offensief van de Russen in de sector van Nevel maar hiervan werd door de Russen in het geheel geen bevestiging gegeven.

De Noordamerikaanse Secretaris van Marine voorspelde krachtige slagen tegen de Japanners in de Stille Oceaan. Mogelijk zal spoedig de aanval geopend worden op het eiland Nieuw Britannië gezien de hevige bombardementen, welke er door de Geallieerden worden gedaan.

De Noordamerikaanse bisschoppen vragen een rechtvaardige vrede, en waarschuwen dat sociale herbouw nodig is.

„Wij moeten eerst de oplossing voor onze eigen problemen zoeken" zegt Bisschoppelijke Verklaring.

De vrees voor compromis. De schending van de waardigheid van het gezin wordt betreurd.

De Noordamerikaanse Bisschoppen, verenigd in de Jaarlijkse Algemene Bijeenkomst van de Hiërarchie deden een plechtige oproep voor een rechtvaardige en goede vrede, waarvan wij de volledige vertaling op blz. 4 afdrukken.

De Noordamerikaanse bisschoppen waarschuwen erin, dat er in de Verenigde Staten zelf ook een sociale herbouw moet plaats hebben die gebaseerd is „niet op haat en wraak, maar op rechtvaardigheid en liefde", en den nauwkeurigen lezer valt terstond op, hoe deze bisschoppen ten aanzien van politieke vraagstukken precies het zelfde standpunt innemen, als de Nederlandse bisschoppen bleken te huldigen in het nog enkele weken geleden afgedrukte vastenmandement van 1934.

„De volken van de wereld", zegt de verklaring, „de gewone mensen, de vaders van gezinnen, de zwoegers en arbeiders, de mensen die dezelfde belangen en dezelfde ambities hebben als wij, zien naar ons op, naar dit grote land van vrijheid. Wij moeten ze niet teleurstellen. Het is onze historische plicht om onze verplichtingen jegens de gemeenschap der volken na te komen. De oorzaken van de oorlog moeten verwijderd worden, er moet aan de redelijke behoeften van de mensen tegemoet gekomen worden, hun rechten moeten erkend worden. De vrede, die onze overwinning ons moet brengen, zal een goede vrede zijn."

„Maar laat ons eerst onszelf tot ware vredemakers vormen. Laat ons de problemen in onze eigen samenleving erkennen en laat ons moedig een oplossing daarvoor zoeken."

Erkenning van de souvereiniteit Gods.

De Bisschoppen legden er de nadruk op dat „een eerste beginsel de erkenning moet zijn van de opperheerschappij van God en van de zedenwet in onze nationale samenleving en in het recht om een nieuwe wereld te ordenen die voortgekomen is uit de offers en ontberingen van de oorlog."

Sprekende over de Verklaringen van de Moskouse Conferentie, zeggen de Bisschoppen, dat naar hun mening deze verklaringen de weg tot internationale samenwerking in vrede zowel als in oorlog openstellen, al is hun gehele Verklaring één luide roep tot individuele en internationale erkenning van de zedenwet, gelijk wij vorige week in onze eigen commentaar op de laatste conferentie ook reeds aanstipten.

„Want", schrijven de Bisschoppen „Deze verklaringen nemen evenwel de vrees niet weg, dat men de idealen van het Atlantisch Handvest niet zal trachten te bereiken. Deze documenten behandelen enkele onderwerpen die hen die een rechtvaardige vrede voor allen wensen, verontrusten. **En wat nog meer reden tot ongerustheid geeft, is, dat er heel wat gewichtige zaken doodgezwegen worden."**

Hierna geeft de verklaring raadgevingen betreffende enkele dringende sociale onderwerpen. **„De grondoorzaak van deze wereldramp" zegt ze „is de verwerping van de Opperheerschappij van God en van de zedenwet."**

„Geen enkele natie heeft het recht om de vrijheid van het gezin aan te tasten, het privaatbezit af te schaffen, of ten nadele van het gemeenschappelijk welzijn, het vrije economisch verkeer, de coöperatieve verenigingen en de liefdadigheidsinstellingen die uitgaan van de burgers te beletten."

Waardigheid van het gezin.

De Bisschoppen verklaren, dat waar de Staat de rechten van het gezin aantast en zich niet bekommert om de ouderlijke macht, al het maatschappelijk werk dat gedaan of bevorderd wordt door hem niet voldoende zal zijn om op passende wijze te voorzien in het gemeenschappelijk welzijn. De Bisschoppen laten een ernstige waarschuwing horen tegen het zogenaamde „ouderschap", dat „de physieke en morele kracht van de natie verzwakt." Zij bepleiten een terugkeer naar de christelijke opvatting van het huwelijk en zeiden: „de modern-heidense begrippen van het huwelijk die met misleidende ijver in ons land gepropageerd worden, kunnen slechts leiden tot onze zedelijke ondergang en nationaal verval."

De Bisschoppen striemen de rassenleer, zoals die in U.S.A. in praktijk gebracht wordt.

De Bisschoppen, met betrekking tot ras-onderscheid, tonen zich de kampioenen voor de zaak van het negerras dat „zoveel heeft bijgedragen tot de ontwikkeling van ons land."

„De geschiedenis legt ons de bizondere plicht op om hen rechtvaardig te behandelen."

„Wij pleiten ook", aldus zegt de Verklaring nog, „voor een edelmoedige belangstelling in het lot van onze Spaans-sprekende bevolking."

DE RAAD BIJEEN.

De eerste bijeenkomst van de Europese Adviesraad — John Winant, William Strang en Feodor Gusyev — welke na de Conferentie te Moskou werd samengesteld, zal Woensdag plaatsvinden om de werkwijze ervan te bespreken. (Londen, (AP) 14.12).

AANVAL OP NOORD-FRANKRIJK.

Typhoon bommenwerpers hebben Dinsdagmiddag aanvallen gedaan op doelen in het Noorden van Frankrijk. Beaufighters van het Kustcommando op patrouillevluchten langs de Noorse kust vernielden een vijandelijke vliegboot. Een vliegtuig wordt vermist van de offensieve patrouillevluchten.

DE SLACHTOFFERS IN EMDEN.

De „Handels Sjoefarts Tidningen" van Gothenburg deelde mede, dat duizend personen werden gedood, drieduizend werden gewond en twaalfduizend dakloos werden gemaakt in Emden als gevolg van de Noordamerikaanse luchtaanval van Zaterdag. (Stockholm, (AP) 14.12).

CHINEZEN HEROVEREN LINLI.

Het Chinese Hoofdcommando maakt melding van verpletterende Chinese successen in het rijstbouwgebied van het land. De verovering wordt gemeld van de belangrijke stad Linli, op 10 kilometer ten Noorden van Tsjangteh, alsook van een aantal dorpen. (Tsjungking, (AP) 14.12).

Nederland.

DE HELDEN VAN ONS LAND.

Van particuliere zijde vernemen wij, dat de Heer Frans van Rijn wegens persoonlijke verdiensten door Hare Majesteit de Koningin vereerd werd met het Kruis van Verdienste. Een vijftal andere jongelieden, die tegelijk met hem op Curaçao vertoefden, zijn reeds in actie tegen den vijand op het veld van eer gesneefd.

HARE MAJESTEIT REIKTE ONDERSCHEIDINGEN UIT.

Koningin Wilhelmina heeft dezer dagen weer aan 17 officieren, onderofficieren en manschappen van de Koninklijke Marine persoonlijk onderscheidingen uitgereikt. Hare Majesteit heeft daarbij een korte rede uitgesproken.

De gedecoreerden zijn alleen bij initialen bekend. Lt. P. W. R. ontving het vliegerkruis; Lt. D. A. D. W., de onderofficieren A. W. F. F., L. F. S., P. C. J.; de matrozen A. H. J., en J. A. S., evenals de machinist tweede klasse P. F. D. L., kregen het bronzen kruis. Matroos A. V. G. het zilveren kruis van verdiensten: Lt. ter Zee eerste klasse W. v.d. Z. het officierenkruis van de Orde van Oranje Nassau; Lt. ter Zee tweede klasse F. D. E., K. K., A. D. G. het ridderkruis van dezelfde Orde en de matrozen eerste klasse T. W. L., B. D., J. K., J. P., de zilveren eremedailles dezer Orde.

BELANGRIJK BERICHT.

De G.P.D. schrijft:

Het „Algemeen Handelsblad" deelt mede, dat het bekende een-cents-tramlijntje rondom het Centraal station te Amsterdam is opgeheven.

HET BEHEER VAN DE SURINAAMSE FINANCIËN.

Uit „De West" van Woensdag, 8 December 1923.

Naar aanleiding van een tweetal artikelen verschenen op 29 November en 2 December dezes jaars in het blad „Suriname", hadden wij een onderhoud met den Heer Mr. C. C. W. Uffelie, Administrateur van Financiën, die ons het volgende mededeelde:

Men dient een groot onderscheid te maken tussen de oorspronkelijke raming in het midden van een jaar voor het volgende begrotingsjaar opgemaakt en de bij aanvullende begrotingen daarin gebrachte wijzigingen. De laatste raming voor 1943 bv. opgesteld begin November van dit jaar, is in feite niets anders dan een beslissing over de besteding van de reeds met vrij grote zekerheid te verwachten resultaten van het bijna afgelopen jaar.

Dat de uitkomsten in 1943 weder 50% boven de eerste raming lagen (dit was ook in 1942 het geval toen bij een raming van 6.4 millioen een uitkomst van 10,3 millioen was verkregen), komt doordat de factoren, welke de middelen gunstig beïnvloeden in volle omvang zijn blijven doorwerken, terwijl de bij het opstellen der begroting mede in rekening gebrachte ongunstige factoren uitblijven. Dit laatste gaat in hoofdzaak om de mate, waarin de scheepvaart op Suriname zich dit jaar, ondanks het verloop van de oorlog, heeft kunnen blijven ontwikkelen. Voor 1944 is bij de nog aanhangige begroting uiteraard opnieuw met goede en kwade kansen rekening gehouden, waardoor de raming van middelen niet hoger dan 9.9 millioen is gesteld. Er is dan ook geen sprake van, dat thans op een andere basis zou worden geraamd dan in vorige jaren. De Memories van Toelichting geven dit ook aan.

In de „Suriname" staat letterlijk: „Het bestuur houdt zich enkel en alleen met de vraag bezig, hoe kunnen wij het geld, dat zo binnenvloeit, kwijt raken?" Wat denkt u van deze passage?

Ik zou hiertegenover willen stellen, dat in de eerste plaats zeker niet getracht wordt om zoveel mogelijk uit te geven, doch wel degelijk voorop gesteld is de wens om een behoorlijke reserve af te zonderen, doch anderzijds moet men bedenken, dat hier te lande op het gebied van voorziening in materiële behoeften de laatste jaren zo weinig kon worden gedaan, dat thans van inhalen van achterstand moet worden gesproken. Ik denk hierbij aan het materiaal voor wegenonderhoud voor Openbare Werken en de uitrusting van de radio-dienst en ook aan de voorraden van bouwmateriaal, geneesmiddelen enz. Het gaat tenslotte om het zoeken naar een redelijk evenwicht tussen bevrediging van bestaande behoeften en reservering voor de toekomst, rekening houdende met twee zeer belangrijke factoren, namelijk de behoeften van de oorlogvoering en die van de landsdienaren tengevolge van de duurte.

Enige cijfers.

Vergelijken wij de (in feite nimmer geheel bereikte) laagste begroting van de laatste jaren, de herziene begroting 1941 met de thans aangevulde begroting 1943, dan zien wij het volgende:

Totale uitg. 1941 rond	f 5.845.000
Totale uitg. 1943 rond	„ 13.530.000
Een verschil dus van	„ 7.685.000

Hiervan wordt besteed voor:

1. de defensie	f 2.000.000
2. de ambtenaren salarissen	„ 1.500.000
3. reservering	„ 1.525.000
Tezamen reeds	f 5.25.000

zodat voor andere uitgaven vermeerdering overblijft f 2.660.000

Daarin vallen nog speciale posten, zoals de hervatte rentebetaling op de kasvoorschotten enz. (f 170.000) en de hogere pensioenen, door afschaffing, korting en andere oorzaken f 140.000).

Aan tijdelijke formatieuitbreiding met bijna 300 man (35 voor de crisisdiensten, 40 bij de Politie, 64 bij het Onderwijs, 50 voor de Geneeskundige Dienst, 15 bij de Belastingen, 22 voor de Radio-Dienst, 40 bij Openbare Werken en Verkeer) wordt ongeveer f 350.000 besteed, zodat rond f 2.000.000 meer aan materiële uitgaven kan worden beschikbaar gesteld.

De verschillende exploitatie-kosten (gewone behoeften van 's Landsdienst, verpleging in ziekenhuizen en gestichten enz.) vorderen daarvan rond f 700.000 (waarvan f 200.000 aan verpleegkosten), zodat rond f 1.300.000 kan worden besteed voor versnelde wegenaanleg (f 200.000 aanleg zijspoor (f 150.000 aanschaffing railauto en autobussen, verbetering van radiostation, oprichting van een koelhuis bij het slachthuis, uitbreiding materieel Openbare Werken en Politie en verdere voorraadvorming van allerlei goederen. Inderdaad zijn ook een 10 tal luxeauto's gekocht, waarvan echter vijf ter vervanging van oude. De zaak komt dus hierop neer, dat van de hogere inkomsten worden besteed voor:

1. de defensie	f 2.000.000
2. de salarissen	„ 1.500.000
3. reservering	„ 1.525.000
4. dienstuitbreiding en hogere onkosten	„ 1.360.000
5. kapitaalsuitgaven	„ 1.300.000
totaal	f 7.685.000

Uiteraard kan men ook een andere verdeling voorstaan, doch eenzijdig is deze besteding zeker niet.

De gereserveerde gelden.

Deze kunnen tot een totaal van 2 millioen gulden in 1944 en volgende jaren geleidelijk worden gebruikt tot het uitvoeren van productieve werken en in het algemeen van kapitaalsuitgaven voor zover de gewone middelen daartoe geen ruimte zouden laten. Deze gelden zijn grotendeels in direct te realiseren vorm beschikbaar. Daardoor is het practisch verzekerd, dat bv. met wegenverbetering in ieder geval een aantal jaren kon worden doorgegaan. Daarnaast kunnen ook andere plannen bv. op het gebied van volkshuisvesting en irrigatie dan tot uitvoering komen. Het zou echter weinig zin hebben dergelijke projecten op dit ogenblik reeds aan te vangen nu gebrek aan werkkrachten en materiaal algemeen is.

De quaestie van kasvoorschotten.

Bij de aanvullingsbegroting is in de Memorie van Toelichting betreffende artikel 175 het een en ander over de verhouding tot Nederland gezegd. Verrekening van de aan het Rijk voorgeschoten bedragen met de oude kasgeld-leningen is nimmer ter sprake gebracht en tot dusverre heeft de regering voor alle door de Surinaamse kas voorgeschoten bedragen afdekking gestuurd, zodra zulks voor de kaspositie hier te lande nodig werd, zelfs nog voordat de betreffende afrekeningen Londen bereikt hadden. Zo is in de loop van dit jaar zes millioen gulden terug ontvangen.

Het ambtelijk apparaat.

Dat het ambtelijk Apparaat hier te lande te groot zou zijn, is een voorstelling van zaken, die zeer gevaarlijk is. Een behoorlijke oefening van de overheidstaak eist nu eenmaal een bepaald aantal ambtelijke organen en een kleine zelfstandige gemeenschap is daarbij relatief steeds duur uit.

Dezelfde organen kunnen veelal hun werk zonder enige kostbare uitbreiding evengoed voor een grotere bevolking verrichten, doch dit wil niet zeggen, dat zij ook op geheel ander terrein liggende werkzaamheden zoals bv. door de crisisbureaux verricht ook er bij zouden kunnen doen en evenmin dat bepaalde dienstverrichtingen, bv. verkeersbedrijven bij toenemend verkeer niet meer mensen zouden vragen.

De landsspoorweg.

De diensten, welke door de landsspoorweg en ook door andere landsinstellingen voor de Noordamerikaanse troepen worden verricht, worden door de Nederlandse regering aan Suriname betaald. Van teruggave daarvan is geen sprake.

De Commissie voor na-oorlogse problemen.

De werkzaamheden van de Commissie ter bestudering van na-oorlogse problemen hebben enige stagnatie ondervonden door het moeten wachten op in Londen te nemen beslissingen betreffende financiëring van sommige plannen. Verwacht mag worden, dat thans betrekkelijk spoedig hierover iets zal kunnen worden medegedeeld.

Slot.

VAN OYEN DEELT ONDERSCHEIDINGEN UIT.

In een plechtigheid in de school voor Nederlands Indische bestuursambtenaren te Melbourne, zijn aan 10 Nederlanders onderscheidingen uitgereikt. Het Kruis van Verdiensten aan den bestuursambtenaar J. G. Wegener, die op Nieuw Guinea zich grote verdiensten had verworven gedurende de Japanse invasie; hetzelfde Kruis en 8 bronzen kruizen werden uitgereikt aan lieden, die met levensgevaar uit Nederland waren ontvlucht en thans de lessen aan de school volgen. Onder dezen bevindt zich een vrouw. De onderscheidingen werden uitgereikt door Luitenant-Generaal Van Oyen.

BOMBARDEMENTEN IN DE STILLE ZUIDZEE.

Het Hoofdkwartier van Generaal MacArthur in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan maakte bekend, dat Geallieerde vliegtuigen Maandag 250 ton aan bommen geworpen hebben op Gasmata in het Zuidelijk deel van het eiland Nieuw Britannië. Er werden ook uitgebreide luchtaanvallen gedaan van Timor tot de Salomons Archipel.

GOUVERNEMENTSBERICHTGEVING.

Wij lezen in „De Surinamer":

„Willemstad, 2 December — Dominee N. Geldens, Vlootpredikant van de Nederlandse Vloot, kwam heden hier aan uit de Verenigde Staten van Noord-Amerika om het werk, het leven en de omstandigheden der Nederlandse Zeelieden op Curaçao te bestuderen".

[Wie zat hier weer te fantaseren, de Curaçaose of de Surinaamse G.P.D.? Pater Geldens is inmiddels weer vertrokken. — Red. Amigoe.]

„DE SURINAMER" WORDT EEN HALVE EEUW.

Onze Surinaamse collega „De Surinamer" bestaat aan het einde van dit jaar vijftig jaar. Het voornemen bestaat bij die gelegenheid een feestnummer uit te geven.

„De Surinamer" is juist tien jaar jonger dan wij; wij worden eind December zestig.

VOORSTEL „VAN HONK".

Het blad voor Nederlandse arbeiders in Duitsland „Van Honk" vertelt, dat voor iederen arbeider, die met vacantie naar Nederland gaat, een andere arbeider in Duitsland als het ware in gijseling wordt gehouden, omdat het steeds meer voorkomt, dat Nederlandse arbeiders niet meer van vacantie terugkeren, doch in Nederland onderduiken.

AANMAAK NEDERLANDSE MUNTEN.

In Nederlands Nieuw Guinea is een groot aantal te San Francisco vervaardigde Nederlandse munten aangekomen, evenals Nederlandse bankbiljetten. Het tekort daaraan had ertoe geleid, dat men schelpen als ruilmiddel gebruikte. Deze min of meer romantische monetaire periode is nu afgelopen.

NOENMAAL.

Minister Jhr. Ir. Otto C. A. van Lidth de Jeude heeft een officieel noenmaal aangeboden aan verschillende Belgische en Nederlandse autoriteiten, waaronder den Belgischen Minister-President Hubert Pierlot, den Belgischen Minister J. Hoste en den Nederlandse Ministers Ir. J. v.d. Broek en Mr. van Angeren.

WERELDNIEUWS

JODEN UIT SOFIA.

Het DNB maakte bekend, dat alle Joden in Sofia opdracht gekregen hebben de stad te verlaten vóór 20 December aanstaande. (Londen, (AP) 14.12).

KNOX VOORSPELT HARDE SLAGEN TEGEN DE JAPS.

Op een persconferentie voorspelde de Noordamerikaanse Secretaris van Marine Frank Knox, dat den Japanners in de Stille Oceaan in de naaste toekomst harde slagen zullen worden toegebracht. „Wij worden steeds sterker", verklaarde hij. De preliminairen zijn al voorbij. Wij maken ons klaar om enkele harde slagen toe te brengen".

De Secretaris gaf niet te kennen waar de macht van de Noordamerikaanse vloot zal toeslaan. Maar het is volkomen duidelijk, dat wat eerst een gewoon geknabbel scheen te zijn werd gedaan met het uitgesproken doel om de vijandelijke kracht te decimeren. Hij bracht geregeld zijn bijdrage door kleine vlootmachten uit te zenden welke steeds overrompeld werden.

Knox zeide: „Wij hebben zelden transport- of vrachtschepen ontmoet in de buitenliggende havens welke door den vijand gehouden worden. Als gevolg van de ernstige verliezen welke door de Noordamerikaanse duikboten, vlooteenheden en vliegtuigen zijn toegebracht, zijn de Japanners ertoe overgegaan schuiten te gebruiken om manschappen en materiaal naar hun bases te voeren." (Washington, (AP) 14.12).

ZO GETROUWD ZO GESCHEIDEN.

Deanna Durbin, de 21-jarige zangster van het witte doek, heeft echtscheiding verleend aan den Luitenant van de Marine Vaughn Paul. (Los Angeles, (AP) 14.12).

ALLERLAATSTE NIEUWS.

— Zweedse correspondenten zeggen, dat volgens bekendmaking in Berlijn de Russen aanvallen doen in de sector van Nevel welke duiden op het begin van een groot winter-offensief aan het Noordelijk front ten Zuiden van Leningrad in een poging om door te breken naar de Baltische Zee. De Duitse berichten zeiden, dat 6 divisies infanterie van het Rode leger en afdelingen van 2 pantserdivisies reeds aanvallen in de sector van Nevel.

— De radio van Algiers zegt, dat Premier Ali Soheily van Iran is afgetreden. Er is geen bevestiging uit andere bronnen gekomen. Soheily diende sedert September 1941 als Premier van Iran.

— De Duitsers melden een aanval door vlooteenheden op het eiland Pag, ten Noorden van Uljan nabij de Joegoslavische kust ter hoogte van Zara.

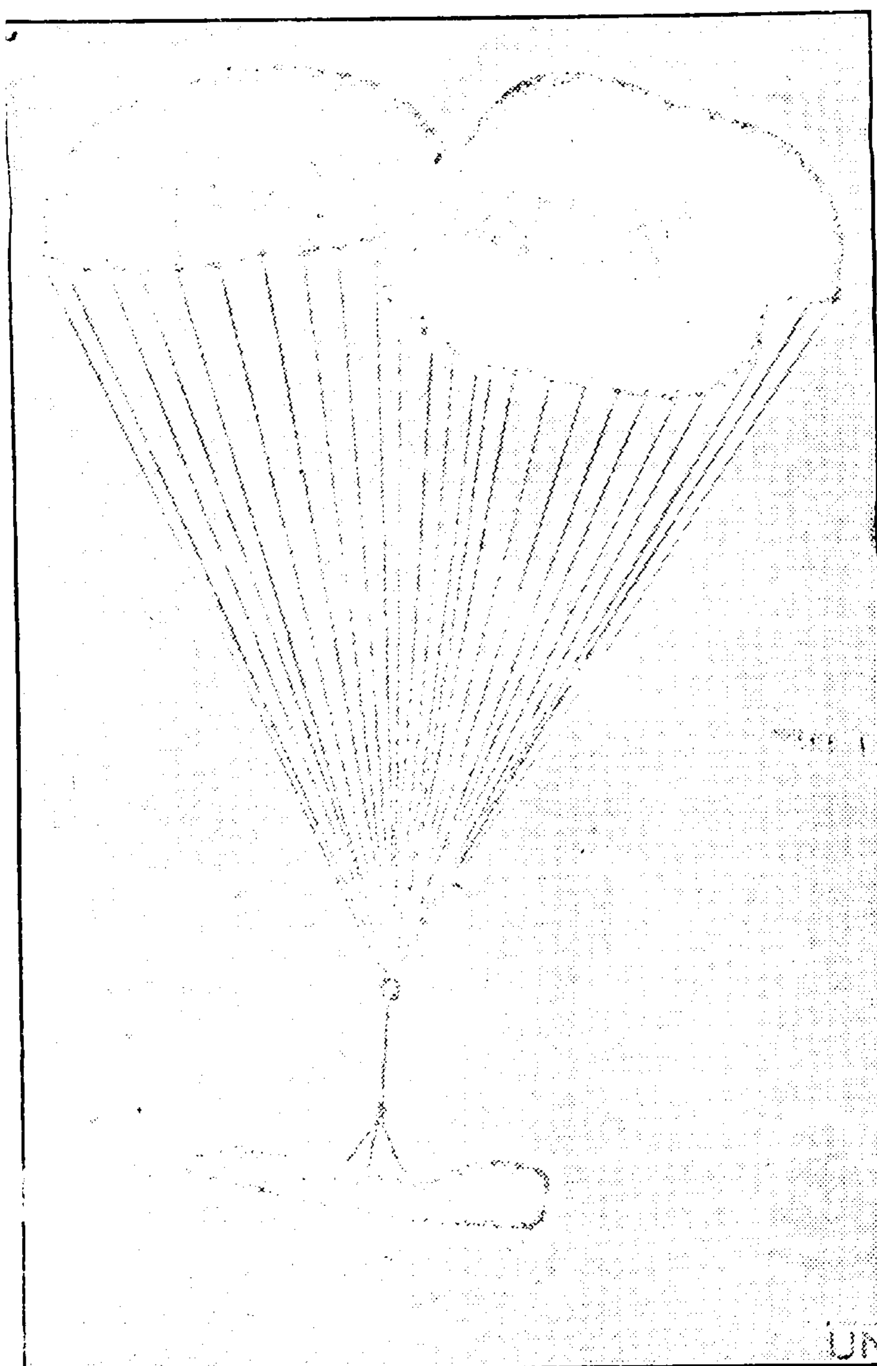
— De radio van Caïro deelde mede, dat bommenwerpers uit het Midden-Oosten in de nacht van Zondag de havengebieden van Creta hebben aangevallen. Andere bommenwerpers boorden een vrachtschip in de grond nabij Stampalia.

— Het Chinese nieuwsblad „Ta Kung Pao" verklaarde, dat het eiland Formosa voor de Chinese kust, dat sedert 1895 in Japans bezit is, na de oorlog moet worden omgezet in een machtige Chinese vlootbasis om een toekomstige Japanse agressie te voorkomen. „China moet Formosa en Hainan maken tot de ogen gericht op de Chinese Zee om te waken voor zijn eigen veiligheid alsook voor die van de Stille Oceaan". Het blad drong er op aan, dat de Geallieerden China zullen helpen een defensieve vloot te bouwen „voor de veiligheid van de gehele Stille Oceaan".

— De radio van Algiers zeide, dat de Roemeense Regering alle publieke kantoren van Bucuresti naar het Zuiden van Transylvanië zal overbrengen.

— De Turkse Minister van Buitenlandse Zaken heeft verslag uitgebracht over de besprekingen te Caïro op een algemene vergadering van de Republikeinse Volkspartij, de enige partij van Turkije. De vergadering betuigde haar luide instemming met het rapport over de regeringspolitiek.

— Officieel wordt medegedeeld, dat de eerste Noordamerikaanse militaire missie, welke ooit in Saudi Arabië kwam, pas inleidende besprekingen over economische en militaire zaken heeft gevoerd met Koning Ibn Saud.

Het uitwerpen van reddingsboten ter redding van schepelingen.

Curaçao.

MINISTER KERSTENS TE WILLEMSTAD.

De Gouvernementspersdienst meldt: „Heden zal de Minister van Handel, Nijverheid, Scheepvaart, Landbouw en Visserij, Zijne Excellentie Pieter Adriaan Kerstens, alhier aankomen. Gelijk men weet heeft deze Nederlandse Minister een zeer belangrijke rol gespeeld te Atlantic City bij de Herstelconferentie. Bij aankomst van den Minister zullen van de officiële gebouwen de vlaggen wapperen. Voor belangstellenden zal zeker de gelegenheid bestaan den Minister, die de gast is van Zijne Excellentie den Gouverneur, te ontmoeten, doch de Bewindsman zal na de zeer inspannende arbeid in de Verenigde Staten enige rust moeten genieten. Wij zijn er zeker van, dat Curaçao, welks wel en wee den Minister zo zeer ter harte gaan, hem goede dagen zal bereiden."

Aan dit officiële bericht kunnen wij nog toevoegen, dat de Minister vanmiddag met het Miami-vliegtuig zal aankomen. Dit vliegtuig arriveert officieel om 16 uur, doch de juiste tijd van aankomst is hier eerst omstreeks 14 uur bekend.

Het is voor het eerst, dat een Minister zijn vacantie in een overzees staatsdeel zal doorbrengen. Dat hiertoe Curaçao gekozen werd, zal allen blijde stemmen en wij heten den Minister hartelijk welkom in ons midden en hopen, dat hij na een vacantietijd op Curaçao weer fris aan de arbeid zal kunnen gaan. Hoe lang de Minister hier blijft kon men ons niet zeggen doch er verluidt, dat Zijne Excellentie ook de Kerstdagen hier zal doorbrengen.

KERST- EN NIEUWJAARS-TELEGRAMMEN NAAR SURINAME.

Als elk jaar worden nu wederom Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen met vaste text alleen voor Suriname aangenomen, tegen f 1.50 per telegram. Gelukstelegrammen met willekeurige inhoud worden ook alleen voor Suriname aangenomen tegen 20 cent per woord met een minimum van 10 woorden.

Het Gouvernement, dat blijkbaar opeens wat kort bij kas is, zond ons 23 texten ter opneming toe, waarvoor wij echter geen ruimte in onze redactionele kolommen kunnen afstaan.

KERST- EN NIEUWJAARSTARIEVEN VOOR DE LUCHTPOST.

Dagblad „Amigoe di Curaçao" is ten zeerste verheugd aan zijn lezers te kunnen bekendmaken dat de instelling van speciale tarieven voor het verzenden van Kerst- en Nieuwjaarskaarten per luchtpost naar Suriname een feit geworden is.

Gelijk onze lezers weten is het initiatief hiertoe uitgegaan van ons blad en gaven wij onze pogingen niet op hoewel aanvankelijk geen medewerking van het Postkantoor werd verkregen. Dat de Postdirecteur later nog genegen was zijn medewerking te verlenen doet ons plezier. **Doch in de eerste plaats moet dank gebracht worden aan den Directeur van de K.L.M., den Heer Dr. Dirk A. I. Ysselstijn, voor de degelijke en welwillende wijze waarop hij de zaak behandeld heeft. De K.L.M. moest de grootste offers brengen om ons voorstel te kunnen verwezenlijken en ongetwijfeld zal de populariteit van deze Nederlandse Luchtvaartmaatschappij hierdoor nog toenemen.**

Het tijdvak, dat het speciaal tarief van kracht zal zijn is van **16 tot en met 31 December 1943;** dit is geloven wij ook voldoende. Het speciaal tarief zal worden geheven voor alle gedrukte stukken (w.o. ook begrepen Kerst- en Nieuwjaarskaarten waarop niet meer dan **vijf** woorden **geschreven** zijn) bestemd voor **Suriname** per luchtpost. Dit tarief bedraagt:

Voor een gewicht tot en met 5 gram f 0.10; voor een gewicht van meer dan 5 gram t/m 10 gram f 0.15; voor een gewicht van meer dan 10 gram t/m 20 gram f 0.25; boven 20 gram f 0.15 per 10 gram of gedeelte van 10 gram.

ONS POSTKANTOOR.

Het Handelsblad (Boletin Comercial) schrijft een stukje onder het opschrift „Een prijzenswaardig plan", waarin het zich aansluit bij ons voorstel dat het een nieuw en degelijk Postkantoor gebouwd worde daar waar de krotten aan het Helfrichplein staan. Onze collega wijst erop, dat reeds lang hierop is aangedrongen en hoopt dat ons Gouvernement eindelijk zal besluiten tot uitvoering van dit „bewonderenswaardig plan" over te gaan.

Overigens hangen wij in geheel niet aan het Helfrich-Plein. Dit lijkt ons inderdaad wel een ideale plaats, maar iemand, die al enkele decennia in Willemstad gebukt gaat onder de lasten van de gouvernementskantoren, schilderde ons een ander idee: een groot gouvernementsgebouw te stichten van ettelijke verdiepingen, waarin alle takken van gouvernement zijn ondergebracht.

Een groot modern gebouw, zodat men bij de inrichting niet zit te kijken met verouderde en onpractische kamerindeling. Brandvrije archiefruimten voor alle takken van dienst. Dit enorme gebouw zou prachtig en luchtig kunnen staan op het Rif, wanneer men deze stinkwateren heeft aangeplempt. Op het ogenblik worden hier de broedplaatsen onderhouden waartegen de Gezondheidsdienst waarschuwt. Mooi is het ook niet en de reuk is verschrikkelijk. Dit gebouw kan terstond als de materialen weer vrij zijn worden neergeet, want het fantastisch hoge bedrag waarmede het kleuterleninkje is overschreden heeft doen zien, hoe vele millioenen hier braak liggen.

Het enige nieuwe gebouw voor een gouvernementsdienst is het monster van Financiën. De Administrateur verklaarde ons dezer dagen, dat dit gebouw in geen enkel opzicht meer voldoet.

Het is te klein en te onpractisch ingericht. Daar men bovendien zonder scrupules kan zeggen, dat het het lelijkste gebouw van Curaçao is, is het te hopen, dat het dus verdwijne of bij wijze van monument worde bewaard voor het nageslacht.

Trouwens zo men over dergelijke dingen gaat soezen dan komen er verschillende ideeën in iemand op, die voor kruidenierstypen wellicht fantastisch schijnen, maar die voor mensen met een blik op de toekomst niet alleen gewoon zijn, maar zelfs een noodzakelijkheid zijn. Curaçao zou een toeristenoord zijn, maar dan alleen om het goedkoop kopen dat hier mogelijk was, want overigens is hier toch niet veel behalve dan de krotten.

Maar goed, laten we eens doorsoezen en nu eens niet aan het dempen slaan van het Rifwater. Het stinkt, maak het stinkloos. Het is rommelig en vies, ruim het op. Maak langs de zee een prachtige boulevard met banken en planten, die tegen zeewind en -water bestemd zijn. Zet er banken. Laat de lieve jeugd spelevaren met kano's op het Rifwater. Bouwt er clubhuizen langs. Zet er een groot restaurant met ruime zitjes en laat er Zondags een strijkje spelen. Wat een pracht boulevard kan dat worden. Een aparte autoweg en een weg voor voetgangers. Wat een geneugte om 's avonds langs de zee te zitten en te genieten van het schoonste wat Curaçao heeft het prachtige uitzicht op de ondergaande zon met die steeds weer wisselende kleuren. Wat een pracht daar te vertoeven in het volle maanlicht en te soezen. Uitgesoesd is men in staat vele dingen te doen.

Men kan er ook dat grote Gouvernementsgbouw zetten, maar het kan ook ergens anders staan. Midden in de stad met een groot plein en aan de andere kant van het plein het paleis van den Gouverneur. Een groot Gouvernementsgebouw met een prachtige hal, waar de Willemstadse poorters en de bewoners van buiten zich bewust voelen lid te zijn van het staatsdeel Curaçao.

En om dat plein ligt dan de winkelwijk met winkels, die werkelijk toeristen trekken. In de buitenwijken kunnen dan kleine Gouvernementsgebouwen gesticht worden, waar hulppostkantoren zijn, gelegenheden tot betalen van belasting enz.

Zo men soezen gaat, wat zijn er dan al geen mogelijkheden. En geld is er.

ACHTERSTELLING CURAÇAOSE HANDEL?

In deze tijd nu de prijzen van vele artikelen gedrukt worden door het Gouvernement ten voordele van de gemeenschap, dunkt ons dat niet nagelaten moet worden om op te komen voor de belangen van de handel waar dat nodig is.

Naar wij vernemen is door de Noordamerikaanse overheid besloten de zogenaamde „surcharge" (extra betaling op alle vrachten van New York naar de Venezolaanse havens., vice versa welke tot nu toe 50% van het tarief bedroeg te verlagen tot 22%. Dit zal natuurlijk ten gevolge hebben, dat in Venezuela de prijzen van goederen, welke uit de Verenigde Staten afkomstig zijn, zullen dalen.

Het schijnt echter, dat deze verlaging niet geldt voor de verschepingen naar Curaçao, zodat onze handel bij die van Venezuela achtergesteld zou worden.

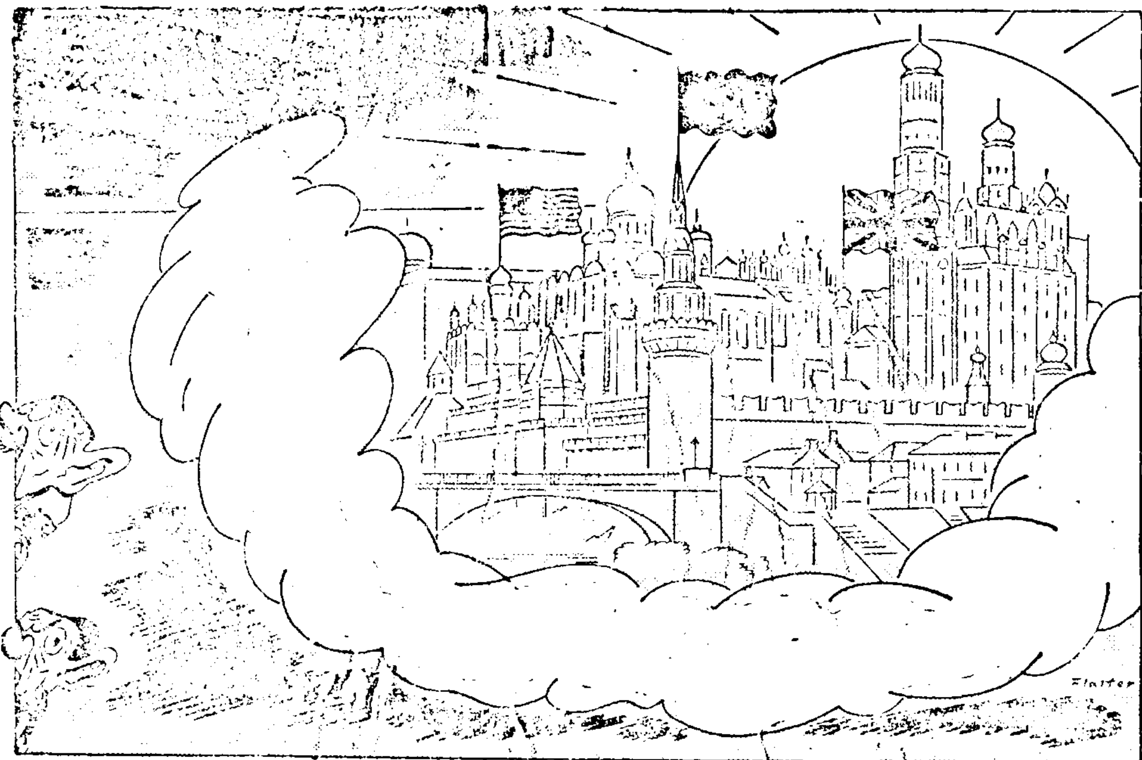
Wij weten niet, welke redenen ten grondslag liggen aan een dergelijke achterstelling, doch willen er wel bij onze betrokken autoriteiten op aandringen in deze quaestie een grondig onderzoek in te stellen en eventueel ook een verlaging van de „surcharge" op vracht naar Curaçao te verkrijgen.

VERENIGING DON BOSCO.

In verband met de Kerstvacantie is de causerie, die Dr. Joh. Hartog voor onze vereniging zou houden in het kader van de causerieën over liturgie, verschoven naar Dinsdag 21 December (aanstaande Dinsdag) om 17 uur.

TEHUIS VOOR OUDEN VAN DAGEN IN GEBRUIK GENOMEN.

Vanmorgen is het gedeelte van het Pensionaat Welgelegen-Habaai, dat voor Tehuis voor Ouden van Dagen zou worden ingericht, in gebruik genomen.

„HET WAS TE VER".

U. S. A.-Bisschoppen over de miskenning der zedenwet.

Officiële verklaring van de Noordamerikaanse hiërarchie.

De Moskouse conferentie opent mooie perspectieven, maar verschillende zaken werden doodgezwegen.

Natie- en Rassenverdeling van het mensdom is Gods bestel, maar allen hebben gelijke rechten, die niet alleen in de wet, doch ook in de practijk erkend moeten worden,

„De verantwoordelijkheid der overwinnaars is groot".

Hier volgt de vertaling van de officiële „Verklaring omtrent een Goede Vrede" van de gehele Noordamerikaanse hiërarchie van 13 November 1943:

Zoals alleen een vrij land kan doen dat zijn rechten en zijn veiligheid moedwillig aangevallen ziet, heeft ons land al onze middelen, onze vindingrijkheid onze vaderlandsliefde gewijd aan de oorlogsinspanning. Even vastbesloten als wij zijn om deze oorlog te winnen, even vastbesloten moeten wij ook zijn om alle vruchten van de overwinning door een rechtvaardige vrede te benutten. Wij weten, dat het zwaard geen vrede kan brengen. Het kan de hinderpalen voor de vrede wegnemen, het kan de voorwaarden voor vrede opleggen. Maar de vrede zelf moet allereerst gemaakt worden in de wil van de overwinnaars.

De overwinning kan een onbeduidend en zelfs een tragisch iets zijn wanneer wij niet een goede vrede op het oog hebben en de vaste wil hebben om een goede vrede te eisen.

Het zijn deze gedachten, die ons er toe leiden om opnieuw de aandacht te vestigen op de allereerste vereisten voor een rechtvaardige vrede. De verantwoordelijkheid voor de na-oorlogse sociale heropbouw zal op de overwinnaars rusten. Er zijn er velen, die een bang voorgevoel hebben, dat er schikkingen getroffen zullen worden, die tragisch zullen zijn en dat de gezonde beginselen verworpen zullen worden.

Deze mensen zijn geen pessimisten en geen dwarszitters, maar zij kennen de machten, die rondom ons bezig zijn.

De Verklaringen van de Moskouse Conferentie stellen inderdaad de weg open tot internationale samenwerking zowel in vrede als in oorlog. In deze betekenen deze verklaringen een besliste stap in de goede richting. Zij nemen evenwel de vrees niet weg, dat men de idealen van het Atlantisch Handvest niet zal trachten te bereiken. Deze documenten behandelen enkele onderwerpen, die hen die een rechtvaardige vrede voor allen wensen, verontrusten. En wat nog meer reden tot ongerustheid geeft is, dat er vele gewichtige zaken doodgezwegen worden.

Fundamentele sociale waarheden.

Niet om op het gebied van de staatslieden te treden, maar als zieleherders en leraren van de godsdienst, willen wij de nadruk leggen op enkele fundamentele sociale waarheden, die uit de godsdienst voortspruiten en willen wij de erkenning ervan bepleiten. De eensgezindheid omtrent de zedelijke grondstellingen voor een goede vrede tussen de verschillende godsdienstige leiders, die anders verdeeld zijn door de diepe kloof van fundamentele godsdienstige meningsverschillen, is werkelijk bemoedigend.

Deze betekenisrijke eensgezindheid is onlangs gebleken uit drie overeenkomstige verklaringen omtrent de wereldvrede, uitgegeven door drie Noordamerikaanse godsdienstige groepen [1]).

Dit vredesplan gebaseerd op de zedenwet, heeft de aandacht van ons gehele land getrokken, en wij hopen, dat het zorgvuldig bestudeerd zal worden door alle mensen van goede wil. Wij mensen gemaakte wetten. Terwijl men op zoek is naar een beginsel voor sociale stabiliteit, overdrijft men het gezag van de Staat en zijn taak om de rechten van de burgers te beschermen en te verdedigen in het belang van het gemeenschappelijk welzijn maakt plaats voor een tyrannieke schending en aantasting van deze rechten. In naam van het realisme worden de rechten van de zwakken en hulpbehoevenden opgeofferd .Een eerste vereiste voor een gezonde wederopbouw is de erkenning van de opperheerschappij van God en van de zedenwet door de maatschappij.

Wat de rede ons vertelt over God en zijn zedenwet, wordt aangevuld en duidelijk gemaakt door het Evangelie van Christus. Het is veelbetekend, dat toen de Westerse volken den Zaligmaker in de maatschappelijke ban deden en hun geloof in wereldse zaken stelden, zij de duidelijke betekenis van de zedenwet verloren. Wij zullen tot God en de zedenwet terugkeren, als wij Christus in ons maatschappelijk leven Zijn plaats teruggeven.

Eenheid onder het mensdom noodzakelijk.

De erkenning van de opperheerschappij van God is noodzakelijk voor een goede regeling van de internationale betrekkingen. Bij de schepping gaf God aan het menselijk geslacht zijn eenheid en bond hij alle mensen tezamen in een broederschap, die even uitgebreid is als het mensdom zelf. In het plan van de Goddelijke Voorzienigheid was de menselijke familie verdeeld in naties en rassen, maar deze verdeling belette geenszins de wezenlijke eenheid van het mensdom.

Toen de zonde de betrekkingen van den mens met God verbroken had en onenigheid gebracht had tussen mens en mens, tussen natie en natie, herstelde, volmaakte en veredelde onze Goddelijke Zaligmaker de broederschap onder de mensen. Het ideaal van wereldbroederschap moet de internationale betrekkkingen inspireren. Alleen wanneer dit ideaal aanvaard wordt door de mensen en door de volken zal de uitbuiting van de zwakken en de verheerlijking van de macht uit de gemeenschap worden verbannen.

Dit betekent niet, dat nationale rechten en het nationaal gezag onderworpen moeten worden aan een wereldregering. Het betekent slechts, dat elk land en elke mens zijn verplichtingen in de Gemeenschap van de Volken moet erkennen en nakomen. Het voldoen van deze plichten is ook bestaanbaar wanneer de naties geheel van elkaar verschillen.

Het zijn, deze verschillen, die in de willen hier dieper treden in ons katholiek erfgoed van waarheid in geloof en zede om de toepassing aan te tonen van de godsdienstige waarheden op de vredesvraagstukken en op de ontwerping van een goede sociale orde. De wortel van alle kwaad, dat de moderne gemeenschap teistert en deze oorlogsramp op de wereld heeft gebracht, is dat de gemeenschap de opperheerschappij van God en van de zedenwet heeft vergeten en zelfs verworpen. In de menselijke rede staat de wet van goed en kwaad geschreven. Wanneer deze zedenwet terzijde geworpen wordt in het maatschappelijk leven, rust elk beginsel, elk recht, elke kracht op het drijfzand van menselijke overeenkomsten. Dan worden de menselijke waardigheid en de menselijke saamhorigheid — in plaats van gaven van den Schepper — verdichtsels van door eenheid van het mensdom een gelukkige verscheidenheid brengen van culturele schatten. Deze verschillen moeten geëerbiedigd en beschermd worden en men moet alle krachten inspannen om de landen, die thans onder voogdij staan, te helpen om tot een volledige juridische status te geraken temidden van de landen van de wereld.

Onder de huidige omstandigheden is het noodzakelijk ,dat de landen als zij hun verplichtingen goed willen nakomen, internationale instellingen oprichten voor het behoud van de wereldvrede en voor wederzijdse hulp. Deze instellingen, mits men er een goed begrip van hebbe — zijn in volle overeenstemming met het Goddelijk plan van de menselijke saamhorigheid en zij helpen de juist geïnterpreteerde souvereiniteit en de onafhankelijkheid te vestigen.

De den mens aangeboren rechten.

De maatschappelijke erkenning van het oppergezag van God en van de zedenwet moet een eerste richtsnoer zijn bij het ordenen van het leven van de naties. Omstandigheden, die uit de geschiedenis te verklaren zijn, verscheidenheid in cultuur en economische ongelijkheid scheppen het verschil in staatkundige vormen. Maar, in ieder geval — wil men zich houden aan de zedenwet — moeten de landen in hun staatkundig stelsel opnemen de waarborg voor de vrije oefening van de grondrechten, de aanmoediging in het het beoefenen van de deugd, de zorg voor het gemeenschappelijk welzijn, en de erkenning van de onschendbaarheid van de menselijke persoon.

Geen enkel land heeft het recht om de vrijheid van het gezin aan te tasten, om het privaatbezit af te schaffen, en tot schade van het algemeen welzijn het economisch verkeer, coöperatieve ondernemingen, en liefdadigheidswerken, die uitgaan van groepen van burgers te beletten. Slechts wanneer de landen zich aan de juiste beginselen houden in hun binnenlands bestuur, zullen zij bijdragen tot het algemeen welzijn van de Gemeenschap van Volken.

Waar men aan God en de zedenwet niet de plaats geeft, die hun toekomt in de maatschappij, verliezen de menselijke wetten haar standvastigheid en haar bindende kracht. Onze traditie is een traditie van bestuur onder wet. In die traditie is de wet niet de uitdrukking van de wil van een meerderheid, maar van de rede, die een weerspiegeling is van de wet van God. Wij hebben zelf de droevige ondervinding van dwingelandij en onrechtvaardigheid gezien, die men opdoet in landen, waar geregeerd wordt bij decreet onder een dictator of een partij. Wanneer de burgerlijke wet zich regelt naar de zedenwet en haar bekrachtiging zoekt in die wet, dan zal het gemeenschappelijk welzijn bevorderd worden.

Het zou een tragische fout zijn om onze traditie van wetgeving vaarwel te zeggen, zelfs al zouden wij hierdoor een doeltreffender bestuur krijgen. Het zou een grotere ramp zijn, wanneer wij deze traditie lieten plaats maken voor een thans algemeen heersende opvatting, welke de wet niet wil baseren op de eeuwige grondstellingen van de rechtvaardigheid en welke de onvervreemdbare rechten van den burger, die afkomstig zijn van God, ontkent.

De algemene oneerbiedigheid voor de wet, in het biezonder onder de jeugd van ons land, zoals wij die uit de misdaad, statistieken lezen, maakt ons bezorgd. Er kan geen zwaardere aanklacht tegen ons sociaal gedrag worden ingebracht.

Een betere poging om de standvastigheid en de heiligheid van het gezin te beschermen en om de morele discipline in te prenten zal veel bijdragen tot de oplossing van dit probleem. Een beter toezicht op de ontspanningsgelegenheden in onze gemeenten zal er eveneens veel toe bijdragen. Maar boven alles moeten wij in het hart van de jeugd een diepere eerbied voor het gezag en een grotere liefde voor het gemeenschappelijk welzijn inprenten. Hoe kan men al deze dingen doen zonder een oprechte erkenning van God en van de zedenwet door de gemeenschap? Zeker is dat geen enkel systeem, dat gebaseerd is op een materialistische opvatting van het leven iets goeds kan betekenen.

De rechten en de waardigheid van het gezin.

In Gods plan is het gezin een sociale instelling met zijn eigen rechten en zijn eigen waardigheid.

De standvastigheid, eenheid en heiligheid van het gezin zijn even onontbeerlijk voor een goede sociale orde als de samenstelling van de regering. Als de goede orde in het gezin heerst en de kinderen opgevoed worden in de deugd, dan is er een waarborg voor een gemeenschappelijk welzijn. Waar de Staat de rechten van het gezin aantast, en de standvastigheid van het gezin en de ouderlijke macht en verantwoordelijkheid terzijde legt, zal al het maatschappelijk werk, dat door hen gedaan of bevorderd wordt, niet voldoende zijn om te voorzien in het gemeenschappelijk welzijn. Het gezag, dat ernstig streeft naar het gemeenschappelijk welzijn, zal niet aarzelen om een rechtvardig loon voor het gezin vast te stellen, zodat zijn inkomsten evenredig zijn aan de vervulling van zijn plichten.

Evenmin zal het voorzichtige en wijze staatsgezag nalaten om — voor een schijnbaar en tijdelijk voordeel — de taak en de waardigheid van de vrouw in de maatschappij te erkennen en haar te waarschuwen tegen de valse economie van onze tijd, die haar geest en hart van het huisgezin wil afleiden, en die hierdoor het gezin, de Staat en de Kerk van haar bijdrage tot het gemeenschappelijk welzijn berooft.

Wij laten hier een ernstige waarschuwing horen tegen het zogenaamde „voorberaamd ouderschap", dat de zedenwet schendt, het gezin berooft van zijn waardigheden, van zijn hoog maatschappelijk doel, en de physieke en morele kracht van de natie verzwakt. Wij bepleiten de terugkeer naar het Christelijk begrip van het huwelijk, waarin de sexe zulk een hoge en edele taak heeft.

Wij veroordelen de tegenwoordige verderfelijke sexe-leer, die onze jeugd doet ontaarden, de heiligheid van het gezin wegneemt en de sociale functie van het gezin overlevert aan de gril van den enkeling. Men zal God niet ongestraft bespotten. De modern-heidense begrippen van het huwelijk, die met misleidende ijver in ons land gepropageerd worden kunnen slechts leiden tot onze zedelijke ondergang en nationaal verval.

Het zou onlogisch zijn om mede te werken aan een heropbouw van de wereld, waarin alle landen, klein en groot, machtig en zwak, hun rechten zullen genieten in het Gezin der Volken, wanneer wij zelf in ons nationaal leven niet aan al onze burgers een gelijke kans gaven, en hun niet de voordelen van onze democratische instelling ten volle deden toekomen.

De rechten van de kleurlingen.

Door de Voorzienigheid Gods zijn er onder ons millioenen medeburgers van het Negerras. Wij hebben plichten jegens deze medeburgers, die zoveel bijgedragen hebben tot de ontwikkeling van ons land, en ten aanzien van wie de geschiedenis ons de biezondere plicht oplegt hen rechtvaardig te behandelen. Wij moeten toezien, dat zij in werkelijkheid de rechten krijgen, die onze Constitutie hun toekent.

Dit betekent niet slechts staatkundige gelijkheid, maar ook redelijke kansen op economisch en onderwijs-gebied, een redelijk aandeel in de plannen voor het algemeen welzijn, goede huisvesting zonder uitbuiting en een volle kans voor de sociale vooruitgang van hun ras. Wanneer wij hun rechten erkennen, niet slechts in de wet, maar ook in werkelijkheid, dan zullen zij ons nationaal erfgoed leren waarderen en zullen zij geen gehoor geven aan de onruststokers, wier werkelijk doel is, niet de verbetering maar de vernietiging van onze levenswijze.

In vele van onze industriële centra heerst er scherpe spanning tussen de mensen van verschillend ras. Het is de plicht van elke goede burger om alles te doen wat in zijn macht ligt, teneinde deze spanning te verminderen. Wij hopen, dat onze **priesters en gelovigen** de gelegenheid zullen vinden om de mensen de factoren van dit zeer ingewikkeld probleem beter te doen begrijpen en dat zij ernaar zullen streven dit vraagstuk in een werkelijk katholieke geest op te lossen.

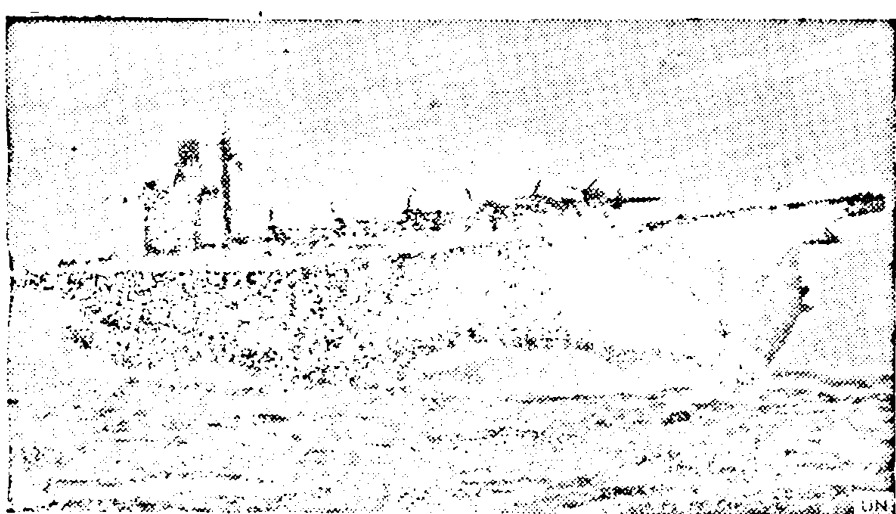
En wij wensen ook een onbaatzuchtige belangstelling in het welzijn van onze Spaans-sprekende bevolking. Velen van hen stammen af van de eerste kolonisten, die in onze Zuid Oosthoek zijn gaan wonen, anderen zijn in de laatste tijd uit Mexico gekomen.

Zij hebben eveneens recht op het volle genot van onze democratische instellingen en op de hulp in het sociale leven, die ook aan anderen gegeven wordt. De oprechtheid van onze Goede Nabuur Politiek met Latijns Amerika, zal bewezen worden door onze houding ten opzichte van onze medeburgers van Latijnsamerikaanse afstamming.

De verantwoordelijkheid van de overwinnaars is groot, de gunstige gelegenheid, die zij hebben, is van historische waarde. Daar is dan de kans voor een sociale heropbouw, gebaseerd op waarheid en recht, niet in haat of wraak, maar in rechtvaardigheid en liefde.

De leden van onze strijdkrachten wier moed en heldhaftigheid wij bewonderen, alsmede hun dierbaren, wier bezorgdheid wij delen, zullen met niets minder tevreden zijn. De volken van de wereld, de gewone mensen, de vaders van gezinnen, de zwoegers en arbeiders, de mensen, die dezelfde belangen en dezelfde ambities hebben als wij, zien op naar ons, naar dit grote land van vrijheid. Wij moeten ze niet teleurstellen. Het is onze historische kans of onze volle plicht te doen in het Gezin van Volken. De oorzaken van de oorlog moeten weggenomen worden, aan de redelijke behoeften van de mensen moet voldaan worden, hun rechten moeten erkend worden. De vrede, die onze overwinning ons moet brengen zal een goede vrede zijn. Maar laat ons eerst onszelf tot ware vredemakers vormen. Laat ons de problemen in onze eigen samenleving erkennen en laat ons moedig naar een oplossing daarvoor zoeken. Een eerste beginsel moet zijn de erkenning van het oppergezag van God en van de zedenwet in ons nationaal leven en in het recht om een nieuwe wereld te ordenen, geboren uit de offers en ontberingen van de oorlog.

[1]) Bedoeld is Protestants-Joods-Katholieke Verklaring van 10 October jl., welker text werd gepubliceerd in „Dagblad Amigoe di Curaçao" van 30 November 1943, nr. 4068.

HET BRITSE VLIEGT UIGSCHIP „BITER".

SPORT - RUBRIEK.

Officiële Mededelingen van „De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD UITSLAGEN

Van Zaterdag 11 December 1943:

(Vriendschappelijk)	Jong Holland 1 — Jong Curaçao 1	3—3
	Aruba — Curaçao	1—2
Van Zondag, 12 December 1943:		
	Aruba — Curaçao	1—1
B-Klasse:	Union Sp. Cub 1 — D.T.S. 1	2—8
Reserve-B-Klasse:	Independiente 3 — Veendam 3 (onder voorbehoud)	2—1
	Scherpenheuvel 2 — Be Quick 2	6—2

WEDSTRIJDPROGRAMMA.
STADION.
RESERVE-A-KLASSE

Zondag, 19 December 1943: Atlanta 2 — S.U.B.T. 2 (Willems)

MUNDO NOBO.
RESERVE-B-KLASSE

Zondag 19 December 1943: Jong Curaçao 3 — D.T.S. 2 (de Haay)

SCHERPENHEUVEL.
RESERVE-B-KLASSE

Zondag, 19 December 1943: Scherpenheuvel 2 — Caribe 2 (Viejou)

Aanvang der wedstrijden: om 4 uur n.m. precies.

Inschrijvingen: J. Lopez, M. Lopez, D. Lopez O. Vidal, M. Rojas, K. Trappenberg, C. Marquez, A. Cratsz, E. Thielman, K. Blackman, A. Cato als gewone leden bij „Caribe". H. Jansen. E. C. Hernandez en J. M. Martis als juniores bij „Caribe".

Afschrijvingen: F. Castillo (junior) en E. Gustina (senior) bij „Caribe".

Inschrijvingen: A. Nicolaas, A. Sprock en W. Felida als gewone leden bij „Jong Holland".
J. Dorothaal, P. Wanga en E. Parcial als juniores bij „Jong Holland".

Overschrijving: A. Capriles van juniores naar seniores bij „Jong Holland".

Afschrijvingen: C. H. Marquez en C. Prince van „Jong Holland".

Het Bondsbestuur deelt mede, dat aan de wedstrijd „Independiente 3" — „Veendam 2" de speler Meulens heeft deelgenomen, hetgeen in strijd is met art. 8, lid 9, (R.C.W.).

HET BESTUUR.

BEKENDMAKING.

Hiermede wordt ter kennis van de handelaren in vuurwerk gebracht, dat door mij, met het oog op de buitengewone omstandigheden, alle vergunningen voor het opslaan en verkoopen van vuurwerk met ingang van den **1sten December 1943** zijn ingetrokken, zoodat hij die na genoemden datum vuurwerk opgeslagen heeft of vuurwerk verkoopt, zich aan een strafbaar feit schuldig maakt, waartegen door de politie met gestrengheid zal worden opgetreden.

Zij die nog vuurwerk in hun bezit hebben, dienen dit te mijnen bureele, Kamp Suffisant, in bewaring te geven.

Curaçao, 15 December 1943.
De Plaatselijk Militair Commandant,
L. Langeveld.